

UJABB SZÓ A „DÁVID FERENCZ EMLÉKALAPITVÁNY“-HOZ.

Tisztelt Szerkesztőség! Szives engedelmeiből egy kis tért kérek a „*Ker. Magvető*“ lapjain, hogy a „Dávid Ferencz alapítvány“ kezeléséről s hasznosításáról ez évi első füzetben tett szózatra, a t. szerkesztőségtől vett nyilatkozatra szerény észrevételemet felvilágosításul megtehessem.

Előre is sajnálatot kell kifejeznem, hogy a t. szerkesztőség vagy félre értett, vagy nem akar érteni, — midőn a „számos és „nagy dolgokra terjeszkedést“ rovja meg, s annyiféle szükségre a „csekély összeget csak „szárazságban futó esőnek“ mutatja fel; de figyelmét vagy kikerülte, vagy szándékosan mellőző, hogy az előirt tételeknél évenként a legérdekesebb és sürgösb szükségekre lehet s kell szoritkozni,“ — például a püspöki vizsgálat nem folytonos, nem is évhosszat tartó, néhány hetek és hónapok alatt, s több évközök mulva fordul elő. — Bizony az új eklésiák alakulása, s a jelzett irodalmi termékek sem mindennapiak, tán tizedek alatt jelentkeznek, — úgy a gyakori hanyatlástól is megóv gondviselő Istenünk! az 500 frt pedig évenként egy-egy érdekre, s szükségletre szoritkozva, jelentékeny segélyt szolgáltatna.

Még azt is felemlíthetem: hogy a t. szerkesztőség rosszaló nézetével, s határozott véleményével az eszmecserének utja lett bevágyva, s ha valaki akart volna is hozzá szólni, már nem teheti, mert feljülről elvettetett a javaslat, tehát jobbat kell várni.)*

A mi pedig közvagyonunk „rózsás színét“ illeti, — én ezt nem irtam, — de szeretném a t. szerkesztőség becses figyelmét visszahívni a régi időkre, bár a 30-as, 40-es évekre, mikor szegényes egyházunk csak a leapadott Suki alapra volt utalva; de akkor eklésiáink, s belső embereink mentesek valának mind azon közterhektől, melyek ez idő szerint nagyon érezhetőleg nyomják a jövedelem rohamos apadása mellett; azonban jött az 50-es évi nehéz csapás, de egy kényszer kölcsön akkor is megmentette a létvésztől fenyegetett

*) Megjegyzésünkkel, melyre e sorok czéloznak, egyáltalán nem szándékolunk utját vágni a t. cikkirő által felszínre hozott tárgy körüli eszmecserének. Átalánosságban tett észrevételünk éppen nem zárja ki, hogy mások emez egyházközönségünket mélyen érdeklő fontos kérdéshez részletesen hozzá szólhassanak. S hogy csakugyan olyasmi nem volt szándékunkban, annak bizonyítéka, hogy t. cikkirő ez újabb cikkét is közre adjuk és pedig minden megjegyzés nélkül, noha már erre megjegyzéseink csakugyan bőviben lehetnének — fentartván azonban magunknak, hogy esetleg a tárgyhoz érdemlegesen mi is hozzászólhassunk. Lelkésztársainkat és az ügy más érdeklődő barátait magunk részéről is felhívjuk a kérdéshez hozzá szólásra, kijelentvén, hogy a *Ker. Magvető* nem ismer „feljülről“ vagy „alulról“ jövő véleményt, hanem abban bárhonnán jövő nézetnek egyenlő polgári joga van.

egyházunkot s iskoláinkot, — mely elvált kölesönnek itt, ott, még most is kedvetlen utó ize kesernyéskedik. Ekklesiákat és belső embereket, az állam mint édes anya, e nyomasztó teher alól kegyesen felmentette.

Örömmel nézhetünk a régi és mostani állapotunkban mutatkozó különbségre, kivált ha 1839-től fogva közbejött tévedések, mulasztások nem gátolták volna haladásunkot; de így is egyházi főhatóságunk, felmentve érezheti magát azon kellemetlen eljárástól, hogy egyes hitrokonok és ekklesiák tárczáját szüntelen zaklassa az évi szükségletek fedezhetése végett.

Vajjon a centralizatio mutathat é fel oly hasznos eredményt, milyen annak megszeretett elveihez van csatolva? Minden jövedelemforrásoknak s részletes vagyonoknak egy központra terelése, összerésítése, tán azon nőt ábrázolná, ki fej és nyak ékességére minden vagyonát, drágaságát egybehalmozná, felrakná, s mig fenn fényesen ékeskednék, addig az alak több részei rongyoson szennyeskednének.

Nem az erőltetett központosítás, hanem okszerű gazdálkodás, eszélyes határozott számítás pénzkezelésben, építkezésben és vásárlásban lenne főtényező közvagyonunk felhasználásában és szaporításában, s olykor a vidékiek gyakorlati nézeteit, felszólalásait is figyelembe kellene venni, s kijelentett véleményeit meg kellene hallgatni.

Ezekről nyilatkozni felhiva éreztem magamat a t. szerkesztőség fennemlített megjegyzése által, — avagy csak azért is, hogy e szerény és egyszerű nézetnyilvánítással út nyitassék mások előtt is az érdekelt tárgyhoz tüzetesen szólni, mig a Mltsg Egyh. Főtanács végleges változtatását, s intézkedését megtenné.

Gyöngyösi István.

AZ ELHUNYTAK EMLÉKEZETE.

KOZMA ELEK

sz. 1822. nov. 25., megh. 1884. jan. 20.

Kozma Elek datki unitárius lelkész meghalt f. évi január 20-án, 62 éves korában, egészen váratlanul, kinosabb szenvedések nélkül. Ámbár évek óta asztmatikus bajokban szenvedett, senkinek nem juttat volna eszébe halálára gondolni akkor, midőn életének utolsó napját is papi functioninak rendes végzésével töltötte. Betegsége erősebb rohammal lépett fel s gyorsan ölé mérgével a mondott nap hajnalán egyszerre oltá ki életét az önfeláldozásig munkás, jámbor életű, nemes lelkű papnak, az igaz emberbarátnak és szerető családatyának. A boldogult 1822-ben, nov. 25-én született Abásfalván, hol atyja — kit már 3 éves korában elvesztett — szintén pap volt. Édes anyja, Péterfi Juliánna, gyenge anyagi helyzete mellett, legkisebb gyermekét is oly czélből küldötte Sz.-Kereszturra, hogy egykor pap legyen belőle. Kereszturról az alsóbb osztályok sikeres elvégzése után Kolozsvárra ment, hol anyai nagybátyja, néhai Mikó Lőrincz házához vette s egész tanulói pályáján ellátta minden szükségességgel. A theologiai cursus bevégzése után 1848. tavaszán Alsó-Siménfalvára ment mesternek, de bekövetkező a mozgalmas napok, ő is kardot kötött s többek között jelen volt a székely nemzetörségnek gálfalvi szétugrasztásánál. Az oroszok bejövetele után haza került ekklézsiájába, de csakhamar egy szabadabb gondolkozásra valló nyilatkozata miatt fogóságba jutott, honnan csak nagybátyja Mikó Lőrincz és egyházának egyik befolyásos embere, néhai Pakot István közbenjárása folytán szabadulhatott ki. A szabadságharc lezajlása után állandóan iskolamesteri hivatásának szentelte idejét s ilyen minőségben volt A.-Siménfalván kívül K.-Sároson és Szt.-Gericzén. Utóbbi helyen az irva-olvasásnak sikeres tanításáért a marosszéki tanítókörnek s ennek folytán Kriza akkori püspöknek figyelemre méltó kitüntetésében részesült. 1866-ban papi állásért folyamodván Medesérre rendeltetett, honnan 1874. tavaszán Datkra ment és ott működött élete utolsó perczéig, elismerésre méltóan. Voltak a boldogultnak 35 évi egyházi szolgálata folyamában örömei, de bőven kijutott neki a szenvedésekből is! Sokan visszaéltek az ő szivjóságával, hiszékenységével, és igen gyakran oly tetteiből is fegyvert kovácsoltak ellene, melyeket más emberekkel szemben érdemül szokás felróni. Ő mindenkor mindent Istenben vetett rendíthetlen hittel türt. A zaklatások, méltatlan megtámadások soha nem tántorították meg hitében s gyakran bizonyos jelével e nyugalomnak mondá, hogy a szenvedések sem tarthatnak örökké. Igaza volt. A sir megszabadította e földi bajoktól. Oly